

نمودارهای تشریحی

کتاب المیراث شرح لمعه

www.ketab.ir

تألیف

سید محمد مهدی موسوی

هادی میرسپاه

سرشناسه	میرسپاه، هادی، ۱۳۵۴ -
عنوان قراردادی	الروضة البهیه فی شرح اللمعة الدمشقیة، فارسی، برگزیده، شرح اللمعة الدمشقیة، فارسی، برگزیده، شرح
عنوان و نام پدیدآور	نمودارهای تشریحی کتاب المیراث شرح لمعه / تألیف هادی میرسپاه، سید محمد مهدی موسوی.
مشخصات نشر :	قم: انتشارات دارالفکر، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	۱۷۰ ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۲۷۰-۴۳۳-۷
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	کتاب حاضر شرحی بر بخش میراث از کتاب «روضة البهیه فی شرح اللمعة الدمشقیة» تألیف شهید ثانی است که خود نیز شرحی بر کتاب «اللمعة الدمشقیة» تألیف شهید اول است.
موضوع	شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۹۱۱-۹۶۶ ق. الروضة البهیه فی شرح اللمعة الدمشقیة -- نقد و تفسیر
موضوع	شهید اول، محمد بن مکی، ۷۳۴-۷۸۶ ق. اللمعة الدمشقیة -- نقد و تفسیر
موضوع	فقه جعفری -- قرن ۸ ق.
موضوع	Islamic law, Ja' fari -- 14th century*
موضوع	ارث (فقه)
موضوع	(Inheritance and succession (Islamic law
شناسه افزوده	موسوی، سید محمد مهدی، ۱۳۶۰ -
شناسه افزوده	شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۹۱۱-۹۶۶ ق. الروضة البهیه فی شرح اللمعة الدمشقیة، برگزیده، شرح
شناسه افزوده	شهید اول، محمد بن مکی، ۷۳۴-۷۸۶ ق. اللمعة الدمشقیة، برگزیده، شرح
رده بندی کنگره	BP۱۸۲/۳
رده بندی دیویی	۲۹۷/۳۴۲
شماره کتابشناسی ملی	۸۴۵۸۰۰۰

انتشارات دارالفکر
تاسیس ۱۳۳۶

مؤسس، مرحوم حضرت حجة الاسلام والمسلمین
آقای حاج سید عبدالحمید مولانا (ره)

نمودار تشریحی کتاب المیراث شرح لمعه

مولف : هادی میرسپاه و سید محمد مهدی موسوی

ناشر : انتشارات دارالفکر

چاپخانه : مبین - قم

نوبت چاپ : اول - ۱۴۰۰

شمارگان : ۱۵۰ نسخه

قیمت : ۵۰۰۰۰ تومان

شابک : ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۲۷۰ - ۴۳۳ - ۷ ISBN 978 - 600- 270 - 433 - 7

دفتر مرکزی: قم، خیابان شهداء (صفائیه)، مجتمع تجاری صفائیه، طبقه سوم

تلفن: ۳۷۷۳۳۶۴۵ - ۳۷۷۴۳۵۴۴ فاکس: ۳۷۷۳۸۸۱۴

دفتر تهران: خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهدای ژاندارمری،

روبه روی اداره پست، پلاک ۱۲۴ واحدیک تلفن: ۶۶۴۰۸۹۲۷ - ۶۶۴۰۹۳۵۲

www.darolfekr.com کلیه حقوق برای مؤلف محفوظ است info@darolfekr.com

هر گونه تکثیر از تمام یا قسمتی از این اثر بصورت حروفچینی یا عکسبرداری، چاپ مجدد، چاپ افست، پلی کپی و انواع دیگر چاپ بدون اجازه کتبی ناشر شرعاً جایز نمی باشد و پیگرد قانونی به همراه خواهد داشت.

فهرست مطالب

مقدمه ۱۳

مباحث مقدماتی

تعریف اصطلاحی میراث ۱۷
واژه فرائض به چه معناست؟ - نسبت فرائض و میراث ۱۷
فصل‌های کتاب المیراث ۱۸

فصل اول: موجبات و موانع ارث

موجبات ارث ۲۱
بیان مراتب نسب ۲۲
سبب (دومین موجب ارث) و اقسام آن ۲۳
موانع ارث ۲۴
اولین مانع ارث: کفر ۲۴
حکم ارث کافر مسلمان شده ۲۵
تعریف ارتداد و توضیح اقسام مرتد ۲۷
دومین مانع ارث: قتل ۲۸

- ۲۹..... حکم ارث در قتل شبه عمد.....
- ۳۰..... حکم قتل صبی و مجنون.....
- ۳۰..... قتل مباشر و سبب.....
- ۳۱..... چه کسانی از دیه مقتول ارث می‌برند؟.....
- ۳۲..... سومین مانع ارث: بردگی.....
- ۳۵..... چهارمین مانع ارث: لعان.....
- ۳۶..... پنجمین مانع ارث: حمل (بودن بچه در شکم مادر).....
- ۳۸..... ششمین مانع ارث: غیبت منقطعه.....
- ۳۹..... حجب (اقسام و چگونگی آن).....
- ۴۰..... استثناء از قاعده «الاقرب یمنع الابد».....
- ۴۲..... حجب نقصانی.....
- ۴۳..... شرائط حجب اخوفا.....

فصل دوم: سهام مقدره

- ۴۹..... سهامی که به طور معین در قرآن آمده و اهل آن‌ها.....
- ۵۱..... اجتماع سهام با یکدیگر - اجتماع ثنائی (ممکن، ممتنع).....
- ۵۲..... چگونگی امتناع صورت‌های هشتگانه.....
- ۵۴..... صورت‌های ممکن (همراه با مثال).....
- ۵۵..... توضیح چند واژه و بیان تفاوت‌ها بین اجتماع بالفرض و اجتماع بالقرابه.....
- ۵۶..... وارث یا وارثان بالفرض چگونه ارث می‌برند؟.....
- ۵۷..... در صورت زیاد آمدن ترکه نسبت به سهام مقدر (فرائض) حکم چیست؟.....
- ۵۸..... آیا مقدار زیادی را به زوج یا زوجه می‌دهیم؟.....
- ۶۱..... تعریف، وجه تسمیه و دلیل بطلان عول.....
- ۶۳..... اقسام وارث و مصادیق آن.....
- ۶۴..... مسائل پنجگانه.....
- ۶۴..... مسئله اول و دوم.....
- ۶۸..... مسئله سوم: ارث نوه‌ها.....
- ۶۹..... نظرسید مرتضی درباره ارث اولاد اولاد و جواب شهید ثانی.....

مسئله چهارم: حبوه.....	۷۰
بررسی مصادیق حبوه.....	۷۲
بررسی شرائط حبوه.....	۷۴
نظر شهید اول درباره حبوه و دین.....	۷۷
قضاء صوم و صلاه میت توسط محبوس.....	۷۸
نظر علامه در بحث حبوه - شرطی دیگر در حبوه - مستحق حبوه.....	۷۹
مسئله پنجم: طعمه.....	۸۰
میراث اجداد و اخوه.....	۸۱
مسئله اول، دوم و سوم.....	۸۱
مسئله چهارم و پنجم.....	۸۲
مسئله ششم و هفتم.....	۸۳
مسئله هشتم.....	۸۵
مسئله نهم.....	۸۶
مسئله دهم: اجتماع زوج یا زوجه میت با گروه اخوه و گروه اجداد.....	۸۷
مسئله یازدهم: اجداد ثمانیه.....	۸۸
تقسیم مال بنابر نظر مشهور.....	۸۹
تقسیم مال بنابر نظر شیخ معین الدین مصری.....	۹۱
تقسیم مال بنابر نظر شیخ زین الدین برزهی.....	۹۳
منشأ و ملاک اختلاف اقوال.....	۹۵
مسئله دوازدهم: چگونگی ارث فرزندان اخوه.....	۹۶
میراث اعمام و احوال و اولادشان.....	۹۶
مسئله اول: ارث عموها و عمهها.....	۹۷
مسئله دوم: اجتماع عموها و عمههای امی با عموها و عمههای ابویی یا ابی.....	۹۸
مسئله سوم: ارث داییها و خالههای میت.....	۹۹
مسئله چهارم: اجتماع عموها و عمهها با داییها و خالهها.....	۱۰۰
کیفیت تقسیم مال بین افراد هر گروه (گروه اعمام و گروه احوال).....	۱۰۱

- مسئله پنجم: اجتماع اعمام و احوال با زوج یا زوجة میت ۱۰۲
- مسئله ششم: مراتب ارث اعمام و احوال ۱۰۶
- مسئله هفتم: ارث اولاد اعمام و احوال ۱۰۸
- مسئله هشتم: جریان قانون «الاقرب یمنع الایبعد» ۱۰۹
- مسئله نهم: ارث کسی که دو سبب برای ارث بردن دارد ۱۱۰
- میراث ازواج ۱۱۲
- ارث زوجه از زوج ۱۱۳
- اجتماع ذات ولد و غیر ذات ولد ۱۱۴
- مردی که چهار زن دارد یکی را طلاق دهد و پنجمی را بگیرد اما زن مطلقه مشخص نباشد ۱۱۵

فصل سوم: ولاء

- تعریف ولاء - اقسام ولاء - ولاء عتق و شرایط آن ۱۱۹
- اجتماع زوج یا زوجه با معتق - حکم ارث در صورت نبود مولا ۱۲۲
- ضمان جریره و بررسی ابعاد مسئله ۱۲۴
- ولاء امامت بررسی مسئله هنگام حضور و غیبت امام ۱۲۵

فصل چهارم: توابع

- مسئله اول: میراث خنثی - تعریف خنثی و اقسام آن ۱۲۹
- اقوال موجود در ارث خنثای مشکل ۱۳۰
- روش محاسبه ارث خنثی بنابر قول سوم ۱۳۲
- روش محاسبه ارث در صورت وجود زوج یا زوجه ۱۳۳
- مسئله دوم: حکم ارث کسی که آلت تناسلی ندارد (اقوال و ادله آن‌ها) ۱۳۴
- حکم ارث، شهادت و حجب کسی که دو سر و دو بدن دارد ۱۳۵
- حکم عبادت کسی که دو سر و دو بدن دارد ۱۳۶
- حکم نکاح، طلاق و عقود کسی که دو سر و دو بدن دارد ۱۳۷
- حکم کسی که دو سر و دو بدن دارد در جرمی که دارای قصاص است ۱۳۸
- احکام ارتداد موجودی که دو سر و دو بدن دارد ۱۳۹
- مسئله سوم: میراث حمل ۱۴۰
- مسئله چهارم: دیه جنین را چه کسانی به ارث می‌برند؟ ۱۴۱

مقدمه

برای پدید آمدن یک اثر علمی گرانمایه نیاز به وجود عناصری است که یکی از عناصر مهم و تعیین کننده، همان توفیق از جانب خداوند متعال است.

شرح لمعه شهید ثانی از آثار بزرگ فقهی است که به وضوح می‌توان به وجود توفیق الهی در پدید آمدن این مجموعه گرانمایه اذعان کرد. کتابی با ابواب مختلف فقهی و آراء متفاوت فقها و استدلال‌هایی شیوا و متین که همه در عظمت این کتاب بزرگ نقش مهمی را ایفا کرده‌اند.

کتابی که پیش رو دارید در واقع شرحی نموداری بر کتاب المیراث شرح لمعه است. لازم به ذکر است، ابتدا کل کتاب المیراث را در قالب سه جلد شرح زدیم و آن را «التسهيل في فهم روضة الشهيد» نامیدیم. کتابی که به شرح و توضیح دقیق عبارات پرداخته و سعی کرده در کنار آن با زبانی ساده و روان، مطالب ریاضی و کسر را بیان نماید. می‌توان چهارچوب محتوایی این سه جلد را در موارد زیر خلاصه کرد

الف) توضیح دقیق عبارات.

ب) ترجمه و تطبیق دقیق عبارات.

ج) طرح مطالب درس در نمودارهای تشریحی.

د) بخشی با نام «بیشتر بدانیم» که در این قسمت به بیان مطالبی دقیق و مفید و در

برخی از موارد به طرح نکاتی جدید در ارتباط با درس و نیز نقد بعضی از شروح و حواشی پرداخته‌ایم.

در کنار تألیف این شرح، مناسب دیدیم نمودارهایی که در شرح طرح شده را جداگانه در کتابی دیگر به چاپ برسانیم.

نکته بسیار مهمی که بیان آن ضروری به نظر می‌رسد این است که تلاش شده نمودارهای مباحث، توصیفی و کامل باشند. گفتنی است که در مقام مقایسه این اثر با برخی از آثار مشابه به این مطلب پی خواهید برد که برخی نمودارها به بیان کامل مطالب نمی‌پردازند و مباحث را خیلی خلاصه و تلگرافی و در برخی از موارد ناقص طرح می‌نمایند و در مقابل، بعضی نمودارها دسته‌بندی مطالب را به خوبی انجام نداده‌اند و در آن‌ها ترتیب نموداری به خوبی رعایت نشده است. سعی ما بر این بوده که مطالب کتاب را با شرحی کامل بیان نماییم و در کنار آن از رعایت دسته‌بندی مطالب نیز غافل نشویم.

امید است این کتاب خدمتی ناچیز به دانشجویان و طلاب معزز باشد و در راستای تدریس اساتید گرانقدر کمک کارشان قرار گیرد.

در پایان از همه عزیزان و سروران گرامی تقاضا می‌کنیم ما را از نظرات و پیشنهادهای خود بهره‌مند سازند و در بهبود این اثر یاریمان نمایند.

والسلام علی من اتبع الهدی

قم المقدسه - تیر ماه سال ۱۴۰۰ شمسی

مؤلفین: هادی میرسپاه - سید محمد مهدی موسوی